Johdanto lasten hyvään kohteluun Sospron lastenkodeissa

Tämä suunnitelma on laadittu yhteistyössä yksikön koko henkilöstön ja sinne sijoitettuna olevien lasten kanssa. Suunnitelma kertoo, miten tässä yksikössä tuetaan sijoitettujen lasten itsemääräämisoikeutta sekä vahvistetaan avoimuutta ja yhteisymmärrystä yhteisistä säännöistä ja yksikön toimintatavoista arjessa. Tämän suunnitelman laatimista ohjaa Sospron yhteinen Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma ohje.

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma
Lastenkoti Aavankivi

1. Lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen, tukeminen ja ylläpitoa

Meillä Aavankivessä on tärkeää, että lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi. Vahvistamme lapsen itsemääräämisoikeutta rohkaisemalla lasta tuomaan esille hänelle tärkeät asiat. Lisäksi huomioimme lapsen yksilönä, jonka valintoja, vahvuuksia ja onnistumisia tuemme. Aavankivessä on hyvät, turvalliset käytännöt, ja lapsemme ovatkin suunnitelmapäivityksessä todenneet: “Miksi korjata jotain, mikä ei ole rikki?”

Aavankivessä itsemääräämisoikeutta vahvistetaan myös yhteisön kautta. Itselle tärkeät asiat ja toiveet huomioidaan arjessa ja lisätään lapsen kokemusta siitä, että omilla valinnoilla ja mielipiteillä on vaikutusta yhteisön muihin ihmisiin ja lapsen omaan elämään.

2. Hyvä hoito ja kasvatus

Henkilökunnallamme on vahva usko lapsessa olevaan hyvään ja tärkeimpinä lähtökohtina työskentelylle ovat turvallisuus ja välittäminen. Tämä näkyy tavassamme toteuttaa tavoitteellista hoito-, kasvatus- ja kuntoutustyötä. Työskentelyämme ohjaa PACE-asenne, joka menetelmänä mahdollistaa aikuisen ja lapsen välisen empaattisen ja turvallisen vuorovaikutuksen sekä tukee luottamuksellisen suhteen syntymistä. Arjessamme tämä on lastemme näköistä elämää; lämpö, rakkaus ja huumori ohjaavat toimintaamme.

Aavankiven arjen toiminnot on suunniteltu yhteisölliseksi. Yhteisöllisyyden tavoitteena on edistää sosiaalista kanssakäymistä, ja harjoitella sosiaalisia taitoja. Sosiaaliset suhteet ja toisen huomioiminen ovat tasapainossa jokaisen lapsen yksilöllisten tarpeiden kanssa. Lisäksi hyödynnämme toiminnallisuutta ja lasten kokouksissa tekoja käsitellään siitä näkökulmasta, että miltä teon tekeminen sai tekijän itsensä tuntemaan. Tavoitteena on, että lapset saisivat tekojen myötä merkityksellisyyden ja vaikuttamisen kokemuksia.

Teemme aktiivisesti työtä myös lasten läheisten kanssa luottamuksellisen ja avoimen suhteen syntymiseksi. Luottamussuhteessa vahvistetaan lapsessa olevaa hyvää ja tehdään työtä tavoitteiden edistämiseksi.

3. Mitä ovat rajoitustoimenpiteet ja lapsikohtainen arviointi

Lastensuojelun laki on muuttunut 01.10.2026 alkaen. Uudet lakimuutokset kohdistuvat rajoitustoimenpiteiden toteuttamiseen, sekä niiden kirjaamiseen.

LSL2007/417 4a § Sijoitetun lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja suojeluun. Tarvittaessa, jotta takaamme lapsen turvallisen kasvun ja kehityksen, sekä turvataksemme muiden lasten turvallisen kasvuympäristön, käytämme rajoitustoimenpiteitä.

Mikä muuttui?

1. Kasvatuksellisten rajojen ja rajoitustoimenpiteiden ero selkeytettiin
   - lapselle voidaan asettaa ikään sopivia kasvatuksellisia rajoja
   - hallussa oleva, lapselle tai muille vaarallisia esineitä voidaan ottaa lapselta pois
   - yhteydenpitoa voidaan rajoittaa myös sellaiseen henkilöön, kenen henkilötietoja emme tiedä.
2. Luvattomiin poissaoloihin puuttumista vahvistettiin
   - luvattomasti yksiköstä poistuvaa lasta voidaan fyysisesti estää 68 §
   - luvattomalta poissaololta palaavaa lasta voidaan myös fyysisesti ohjata palaamisessa

3. Kirjaaminen ja asioiden arviointi korostuvat, jotta lapsen oikeusturva varmistuu
   - kaikki sovitut kasvatukselliset käytännöt tulee kirjata lapsen hoito- ja kasvatussuunnitelmaan.

Lastenkoti Aavankivessä pyritään viimeisenä keinona käyttämään rajoitustoimenpiteitä. Tavoitteenamme on keskustella lapsen kanssa ja mahdollistaa lapsen vaikutus tilanteeseen.

Luettelo yksikössä käytettävistä rajoitustoimenpiteistä:

- LSL2007/417 4b ja 4c 65 § Aineiden ja esineiden poisottaminen kodin ulkopuolelle sijoitetulta lapselta
  - Jos lapsella on tavara tai esine, mikä aiheuttaa vaaraa hänelle itselleen tai muille, se voidaan ottaa pois. Lisäksi esimerkiksi puhelimen tai muun laitteen vaarantaessa lapsen hyvinvointia tai turvallisuutta, se voidaan ottaa pois.
- LSL2007/417 62 § ja 63 § Yhteydenpidon rajoittaminen
  - Yhteydenpitoa voidaan joutua rajoittamaan, jos se on tarpeen lapsen tai jonkun muun turvallisuuden vuoksi tai, jotta lapsi saa tarvitsemaansa hoitoa ja tukea. Yhteydenpitoa voidaan rajoittaa myös tuntemattomiin ihmisiin.
- LSL2007/417 66§ Henkilöntarkastus
  - Lapselle voidaan tehdä henkilöntarkastus, jos on perusteltua syytä epäillä lapsella olevan vaatteissaan tavara tai esine, mikä on vaaraksi lapselle itselleen tai muille
- LSL2007/417 66 a § Henkilönkatsastus

- Lapselta voidaan ottaa puhalluskoe tai veri-, virtsa- tai sylkinäyte, jos on syytä epäillä hänen käyttäneen päihtymistarkoitukseen aineita.

- LSL2007/417 68 § Kiinnipitäminen lastensuojelulaitoksessa
  - Työntekijä voi pitää kiinni lapsesta, jos lapsi käytöksellään on vaarassa vahingoittaa itseään tai muita tai kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden vaarantumisen vuoksi tai omaisuuden merkittävän vahingoittamisen estämiseksi välttämätöntä. Kiinnipitäminen lopetetaan heti, kun se ei ole enää välttämätöntä.
- LSL2007/417 68 a § Kiinnipitäminen lapsen luvatta lastensuojelulaitoksesta poistumisen estämiseksi
  - Jos lapsi on poistumassa luvatta laitoksesta tai sen piha-alueelta ja lapsi saattaa poistumisellaan itsensä tai toisen henkilön alttiiksi vaaralle, työntekijä voi pitää kiinni lapsesta ja siten estää poistuminen.
- LSL2007/417 69 b § Lapsen kiinniotto laitokseen palauttamistarkoituksessa.
  - Jos lapsi on poistunut luvatta yksiköstä, hänet voidaan palauttaa takaisin turvallisesti aikuisen toimesta. Työntekijä voi siirtää sinut autoon pitämällä sinusta kiinni ja lisäksi kiinnipitäminen on mahdollista myös kuljetuksen aikana.
- LSL2007/417 69 e § Poliisin virka-apu lastensuojelulaitoksesta ja perhekodista luvatta poissaolevan lapsen kiinniottamisessa ja kuljettamisessa
  - Laitoksen työntekijällä on oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta esimerkiksi lapsen kiinniottotilanteessa tai kiinniotetun lapsen kuljetuksessa, jos lapsen käyttäytyminen tai olosuhteet aiheuttavat merkittävän riskin lapsen tai työntekijän turvallisuudelle.
- LSL2007/417 69 § Liikkumisvapauden rajoittaminen
  - Lapselle voidaan asettaa tietyksi ajaksi kielto poistua laitoksen alueelta tai laitoksesta, jos lapsi on vaarantanut vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä esimerkiksi päihteitä tai jos lasta on suojeltava häntä itseään vakavasti vahingoittavalta käyttäytymiseltä.
- LSL2007/417 74 a § rajoituksen lapsikohtainen arviointi
  - Jos lapseen on kohdistettu rajoituksia, sijaishuoltopaikassa arvioidaan niiden käyttöä yhdessä lapsen kanssa heti, kun hän kykenee ymmärtämään asian merkityksen.
- LSL2007/417 89 § Muutoksenhakuoikeus, 90 § muutoksenhaku hallinto-oikeuteen ja 92 § muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Jos lapsi kokee tulleensa epäasiallisesti kohdelluksi ja lapsi kokee, ettei ohjaajat, yksikön johtaja tai oma sosiaalityöntekijä kuule lasta tilanteessa ohjaajat auttavat lasta tekemään valituksen sosiaaliasiamiehelle.

Kanta-Hämeen Hyvinvointialan sosiaaliasiavastaava puh. 03 629 3210 tai viestitse 040 629 6190, sähköpostitse omahame.fi/sosiaalivastaava

Oikeusasiamies: oikeusasiamies.fi/yhteystiedot

Rajoitustoimenpiteiden arviointi

- Rajoituksen käyttöä ja vaikuttavuutta tulee aina arvioida
- Rajoituksia ei saa tehdä pidemmäksi aikaa kuin se on pakollista
- Rajoitus pitää lopettaa heti kun sen lopettamiselle on edellytykset
- Arviointi tehdään aina lapsen kanssa yhdessä

3.1 Miten yksikössä varmistetaan lasten ja aikuisten turvallisuus

Aavankiveä kuvaillaan kodinomaisena ja ilmapiiriltään lämpimänä. Tavoitteenamme on, että kaikki meillä asuvat ja vierailevat tuntisivat olonsa kotoisaksi ja tervetulleeksi.

Ennakoinnilla voidaan vähentää rajoitustoimenpiteiden tarvetta. Meidän tehtävänämme on huolehtia, että tunnemme lapset ja jokaisessa työvuorossa on riittävästi aikuisia paikalla. On tärkeää, että jokaiselle lapselle on tehty tuki- ja turvallisuussuunnitelmat sekä lisäksi jokaisella lapsella käytössä on ”näin kohtelet minua” -kortit. Luottamussuhteen rakentuminen on tärkeää sekä se, että lapsi pystyy kertomaan aikuiselle asioistaan, huolistaan sekä murheistaan. Jokaisella lapsella on omaohjaajapari työskentelyn tukena.

3.2 Miten yksikössä pyritään ennaltaehkäisemään rajoitustoimenpiteiden käyttöä

Lapselle mielekäs arki ja vahvuusperustainen ohjaus ennaltaehkäisevät rajoitustoimenpiteiden käyttöä. Myös aikuisen johdonmukainen, myötätuntoinen ja eheyttävä kohtaaminen antavat lapselle kokemuksen samalla puolella olemisesta.

Aavankivessä arki on kuntouttavaa ja strukturoitua, jossa koulunkäynti ja toiminnallisuus luovat pohjan viikko-ohjelmalle. Lapset osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja nuorten yhteisöllisiin kokouksiin.
Viikkoa rytmittävät maanantain yhteisökokous, torstain toimintailta, perjantain leffailta ja lauantain retkipäivä. Arkeemme kuuluu myös erilaisia kodinhoidollisia tehtäviä ja joka viikko on yhden lapsen toiveruokapäivä. Tällöin lapsi osallistuu yhdessä ohjaajan kanssa ruuan suunnitteluun, ainesosien hankintaan, valmistamiseen ja jälkien siivoamiseen. Jokaisen lapsen arjen sisältö sovitaan yksilöllisesti.

3.3 Miten yksikössä käytetään rajoitustoimenpiteitä

Käytämme rajoitustoimenpiteitä vain varmistaaksemme lapsen oman tai muiden lasten turvallisuuden ja terveyden ja lapsen edun takaamiseksi. Teemme Aavankivessä rajoitustoimet aina lasta kunnioittaen, turvallisesti ja vain, jos rajoitustoimenpiteen edellytykset täyttyvät.

3.4 Miten yksikössä toimitaan rajoitustoimenpiteiden käytön jälkeen

Rajoitustoimenpiteen jälkeen lasten kanssa keskustellaan rajoitukseen johtavista syistä ja perusteista, rajoitustoimenpiteen mahdollisesta vaikutuksesta arkeen ja lopuksi arvioidaan

yhdessä sen vaikuttavuus. Lisäksi pohditaan keinoja, joilla jatkossa voitaisiin välttää rajoitustoimenpiteisiin turvautuminen.

4.5 Lapsen ohjaaminen muutoksenhaun ja kantelun osalta

12-vuotta täyttäneellä lapsella on oikeus hakea muutosta häntä koskeviin päätöksiin ja myös mahdollisuus tehdä muistutus viranhaltijalle. Annamme lapselle tarvittavat yhteystiedot mahdollista muutoksenhakua ja kantelua varten ja lisäksi opastamme asian hoitamisessa.

4. Suunnitelman laadinta, päivittäminen ja yksikön asiakkaiden tiedottaminen

Hyvän kohtelun suunnitelma on laadittu yhdessä ohjaajien ja lasten kanssa. Suunnitelma käydään läpi kaikkien uusien lasten kanssa ja sitä päivitetään nuorten kokouksessa aina tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa.

Hyvän kohtelun suunnitelman päivitys:

Aika: 30.10.2026

Paikka: Janakkala

Hyväksyjä: Nina Hakulinen